L’ICAC estudia els materials de les excavacions del Vilar de Valls de 1983

L’equip d’Arqueologia Protohistòrica revisa les troballes de la intervenció dirigida per Xavier Solé Palacín, una actuació clau per aprofundir en el coneixement del jaciment ibèric. La recerca compta amb el suport de l’Ajuntament de Valls i del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Des de l’any 2022, l’equip d’Arqueologia Protohistòrica de l’Institut Català d’Arqueologia Clàssica (ICAC) duu a terme una **revisió sistemàtica dels materials arqueològics procedents de les excavacions del Vilar de Valls dirigides per Xavier Solé Palacín l’any 1983**. Els materials, actualment dipositats a l’**Institut d’Estudis Vallencs** (IEV), corresponen a una intervenció especialment rellevant, ja que va ser la **primera que es va desenvolupar al jaciment amb metodologia arqueològica moderna després del franquisme**.

La complexitat de l’excavació i el temps transcorregut des de la intervenció han fet necessari recuperar i sistematitzar la informació disponible per facilitar-ne l’estudi i la interpretació. En aquesta tasca han estat fonamentals les aportacions prèvies d’Esther Fabra, cap de la Comissió d’Arqueologia de l’IEV, i la recopilació documental realitzada per l’arqueòleg vallenc Enric Vilalta.

La investigació s’emmarca en el projecte quadriennal El territori de Cessetània occidental al primer mil·lenni aC: del bronze final a la romanització. Els treballs han estat desenvolupats principalment per Antoni Corrales, investigador predoctoral de l’ICAC, i el Dr. Joan Canela, co-investigador principal del projecte i investigador adscrit al centre. També hi han col·laborat altres especialistes de l’Institut en l’estudi dels materials de terra crua, les restes de fauna i els elements lítics.

Les sitges 1 i 3: indicis de l’ocupació després de la batalla de Cissa

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Una primera fase de la recerca s'ha centrat en els **materials recuperats de les sitges 1 i 3**. Aquestes estructures subterrànies, originàriament destinades a emmagatzemar gra, sovint es reutilitzaven com a abocadors un cop acabada la seva funció. Els materials que s'hi acumulaven constitueixen una font d'informació valuosa sobre la **vida quotidiana de les comunitats antigues**, les seves **activitats econòmiques** i els **intercanvis comercials**.

En aquest cas, els conjunts estudiats inclouen **ceràmiques, fragments de fang cru, restes de fauna i elements metàl·lics**, amb una cronologia que se situaria, a grans trets, **poc després del 200 aC**. Entre les troballes destaca especialment una **punta de llança de ferro** que s'ha conservat en força bon estat.

La revisió dels materials, especialment els de la sitja 3, apunta que aquests espais podrien haver estat reomplerts amb restes procedents de la neteja d'una o més cases destruïdes després de la **batalla de Cissa (218 aC)**. Aquesta interpretació obre la possibilitat que hi hagués un intent de reprendre l'ocupació de la ciutat ibèrica després d'aquest episodi bèl·lic. Encara no es pot determinar si es tractava d'una ocupació marginal o d'un projecte de recuperació de l'antic nucli urbà. Els resultats de les intervencions arqueològiques més recents de la Universitat de Barcelona, dirigides pel Dr. Jaume Noguera, podrien aportar noves dades per aclarir aquesta qüestió.

Detall de la punta de llança de ferro localitzada en la sitja 3. Font: Equip d'Arqueologia Protohistòrica – ICAC

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Un possible celler i noves dades sobre l'economia ibèrica

L'altre sector estudiat és l'anomenat **TP3**, que correspondria, com a mínim, a **dues estances parcialment conservades del nucli ibèric, amb una datació preliminar de finals del segle III aC**.

Una part de les àmfores recuperades del TP3. Font: Equip d'Arqueologia Protohistòrica – ICAC

Aquest àmbit presenta un interès especial per la notable **concentració d'àmfores, majoritàriament ibèriques**, que fa pensar que podria haver funcionat com a **celler** o tenir una activitat relacionada amb l'emmagatzematge i la gestió de productes. Aquesta hipòtesi també es veu reforçada per la identificació de llavors de vinya carbonitzades (Vitis vinifera).

En aquest mateix sector s'han recuperat **carbons vegetals** que, un cop estudiats, permetran obtenir informació sobre les pràctiques agrícoles i les característiques de l'entorn natural del Vilar durant l'època ibèrica.

Noves línies de recerca: l'arqueometria aplicada a la ceràmica

Un cop finalitzat l'estudi d'aquests dos sectors, l'equip preveu continuar revisant la resta de materials procedents de l'excavació de 1983. Els resultats obtinguts fins ara obren noves perspectives de recerca, especialment en l'**aplicació de tècniques arqueomètriques a**

l’estudi de la ceràmica ibèrica.

Mitjançant l’anàlisi química dels materials ceràmics és possible identificar-ne la procedència i aportar noves dades sobre els centres de producció. Es tracta d’una línia especialment prometedora, ja que, tot i l’àmplia fabricació de ceràmica a torn durant aquest període, encara es coneixen poc els llocs on es produïa.

La continuïtat d’aquests treballs permetrà aprofundir en el coneixement del Vilar de Valls i de les comunitats que hi van viure, així com recuperar i posar en valor un conjunt arqueològic procedent d’una intervenció fonamental per a la història de la recerca al jaciment.

La investigació compta amb el suport, el finançament i la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l’Ajuntament de Valls.

La sitja 3 en procés d’excavació. En primer terme (esquerra) es pot observar la part superior d’una àmfora magno grega girada boca avall. En el seu entorn s’intueixen taques fosques que es correspondrien amb carbons, una d’elles podria ser les restes d’una biga cremada. Font: Comissió d’Arqueologia de l’Institut

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

d'Estudis Vallencs.

Detall d'una tenalla de ceràmica ibèrica pintada trobada en el TP3 en procés de remuntatge. Font: Equip d'Arqueologia Protohistòrica – ICAC